

مقایسه میزان حساسیت گونه‌ها و کلن‌های صنوبر به شته‌های

Pemphigus spirothecae, *Chaitophorus populi* (Panzer) (Hem., Pemphigidae)

Camarotoscena sp. (Hem., Psyllidae) و پسیل (Hem., Aphidoidea) Passerini

مصطفی نیکدل^{۱*}، علی اصغر دردایی^۱

به ترتیب استادیار و مربی، مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان آذربایجان شرقی، تبریز

چکیده

نهالستان قوریگل واقع در استان آذربایجان شرقی از مراکز مهم تولید نهال صنوبر گونه‌های *P. nigra* L.، *Populus alba* L. و دورگ *P. x. euramericana* می‌باشد. شته مارپیچی دم‌برگ صنوبر *Pemphigus spirothecae* Passerini، پسیل *Camarotoscena* sp. و شته برگ صنوبر *Chaitophorus populi* L. از آفات مهم درختان صنوبر در این نهالستان می‌باشند که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم به میزبان‌های خود خسارت وارد می‌نمایند. این پژوهش بر اساس اندازه‌گیری تراکم جمعیت آفات مذکور روی ۱۵ کلن مختلف از گونه‌های *P. nigra*، *P. alba* و دورگ *P. x. euramericana* در شرایط طبیعی در سال ۱۳۸۵ انجام گردید. علاوه بر این، مقاومت آنتی‌زنوز به شته *C. populi* در سال ۱۳۸۶ روی همان کلن‌ها و در آزمایشگاه مورد بررسی قرار گرفت. نتایج بررسی نشان داد تنها چهار کلن به شته *P. spirothecae* آلوده شدند که *P. nigra miandoab* حساس‌ترین کلن در بین آن‌ها بود و اکثر کلن‌های فاقد آلودگی و مقاوم متعلق به گونه *P. alba* بودند. در مورد شته *C. populi* چهار کلن *P. nigra marand*، *P. alba mianeh*، *P. alba miandoab* و به ترتیب حساس‌ترین کلن‌ها و هشت کلن متعلق به گونه‌های *P. x. euramericana* و *P. nigra*، به این شته کاملاً مقاوم تشخیص داده شدند. در بررسی مقاومت آنتی‌زنوز در شرایط آزمایشگاه، شته *C. populi* بیشترین تراکم را به ترتیب در کلن‌های *P. nigra miandoab*، *P. alba miandoab*، *P. nigra marageh* و *P. alba mianeh* داشت. بر این اساس نتایج آزمایشگاهی در مورد این آفت تا حدودی مشابه نتایج صحرائی آن بود. در بررسی مقاومت و حساسیت کلن‌ها به *Camarotoscena* sp.، تمام کلن‌های صنوبر *P. nigra* به استثنای کلن‌های با منشا ترکیه حساس به آفت شناخته شدند در حالی که کلن‌های دو گونه *P. alba* و *P. x. euramericana* به‌طور کامل به آن مقاوم بودند.

واژه‌های کلیدی: صنوبر، مقاومت، قوریگل، *Pemphigus spirothecae*، *Chaitophorus populi*، *Camarotoscena* sp.

*نویسنده رابط، پست الکترونیکی: mnikdel1374@gmail.com

تاریخ دریافت مقاله (۸۸/۹/۴) - تاریخ پذیرش مقاله (۸۹/۳/۱۷)

